

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 18. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 9. februar 2024

Tidspunkt: kl. 10.15

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 8. februar 2024

- L 1. Godkendelse af tidsplan for udvalgets behandling af B 62 (om lange dyretransporter)
B 62 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)

- L 2. Forslag om anvendelse af ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver til støtte for Ukraine
Forelæggelse ved udenrigsministeren
– *Orientering*
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 290 (samlenotat)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 304 (kommenteret dagsorden)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 16, senest behandlet i EEU 19/1-24)

- 3. Ny EU sømilitær operation i Det Røde Hav (EUNAVFOR ASPIDES)
Forelæggelse ved udenrigsministeren
– *Orientering*
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 294 (samlenotat)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

- 4. Rådsmøde nr. 4004 (udenrigsanliggender) den 19. februar 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
 - Rådsmøde 4004 – Bilag 1 (samlenotat)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

5. Rådsmøde nr. 4005 (almindelige anliggender) den 20. februar 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
 - Rådsmøde 4005 – Bilag 1 (samlenotat)
 - Rådsmøde 4005 – Bilag 2 (supplerende samlenotat pkt. 4)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

6. Rådsmøde nr. 4006 (udenrigsanliggender – handel) den 25.-29. februar 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
 - Rådsmøde 4006 – Bilag 1 (samlenotat pkt. 1)
 - Rådsmøde 4006 – Bilag 2 (samlenotat pkt. 2)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

7. Siden sidst
Orientering ved transportministeren
 - a) Orientering om generaladvokatens forslag til afgørelse i Vejpakke-sagerne (De forenede sager C-541/20 – C-555/20, Litauen m.fl. mod Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)
 - EUU alm. del (20201) – Bilag 356 (notat om intervention i "vejpakke-sagerne")

 - b) Orientering om EU-Domstolens afgørelse i sag C-167/22, Europa-Kommissionen mod Kongeriget Danmark (25-timers parkeringssagen)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)
 - EUU alm. del (20211) – Bilag 502 (notat om afgivelse af indlæg)
 - EUU alm. del (20211) – Bilag 382 (notat om stævning mod Danmark)

 - c) Tidlig orientering om fremsættelse af forslag til forordning om håndhævelse af passagerrettigheder i Unionen samt forslag til forordning om passagerrettigheder ved multimodale rejser
 - KOM (2023) 0753, KOM (2023) 0752
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

- L 8. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkterne 4-6 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4004 (udenrigsanliggender) den 19. februar 2024

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 7 og 16, senest behandlet i EUU 19/1-24)

EUU alm. del (20231) – Bilag 69 (udvalgsmødereferat side 1239 FO, forhandlingsoplæg om militær bistandsfond til Ukraine)

2. Situationen i Mellemøsten

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 12, senest behandlet i EUU 19/1-24)

3. Sahel

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3996 – Bilag 3 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 11/12-23)

4. Eventuelt

5. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 4005 (almindelige anliggender) den 20. februar 2024

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024 (kommenteret dagsorden)
 - *Politisk drøftelse*

2. Rådsafgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Schweiziske Forbund om institutionelle løsninger, der skal gælde for aftaler mellem EU og Schweiz vedrørende det indre marked, aftaler, der danner grundlag for Schweiz' faste bidrag til Unionens samhørighed, og Schweiz' associering med EU-programmer
 - *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*KOM (2023) 0798
 - Rådsmøde 3692 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde almindelige anliggender 21/5-19)
 - EUU alm. del (20181) – Bilag 88 (udvalgsmødereferat side 83 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 12/10-18)

3. Aftale mellem Den Europæiske Union og Island, Norge og Liechtenstein om EØS-EFTA staternes fremtidige finansielle bidrag til økonomisk og social samhørighed i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde samt tillægsprotokollerne vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer med henholdsvis Norge og Island
 - *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*

4. Artikel 7-procedure (Polen)
 - *Status*KOM (2017) 0835
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 171 (udvalgsmødereferat side 23, senest behandlet i EUU 10/11-23)
 - EUU alm. del (20222) – Bilag 589 (udvalgsmødereferat side 902, behandlet i EUU 26/5-23)

5. Eventuelt

6. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 4006 (udenrigsanliggender – handel) den 25.+29. februar 2024

1. WTO's 13. ministerkonference (MC13)
 - *Politisk drøftelse/ Vedtagelse/ Rådskonklusioner*
 - KOM (2023) 0756
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 322 (talepapir fra teknisk briefing om WTO 6/2-24)
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 225 (udvalgsmødereferat side 13, senest behandlet i EEU 24/11-23)
 - EUU alm. del (20222) – Bilag 565 (udvalgsmødereferat side 820 FO, forhandlingsoplæg vedr. WTO forelagt 17/5-23)

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om midlertidige handelsliberaliserende foranstaltninger for Ukraine som supplement til handelsindrømmelser for ukrainske varer under associeringsaftalen mellem EU og Ukraine
 - *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*
 - KOM (2024) 0050

3. Eventuelt

4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort

Europaudvalget

Referat af 18. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 9. februar 2024

Tidspunkt: kl. 10.15

Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF), formand, Henrik Møller (S), næstformand, Kim Valentin (V), Karin Liltorp (M), Alexander Ryle (LA), Marianne Bigum (SF), Christian Friis Bach (RV) og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen og transportminister Thomas Danielsen.

L Punkt 1. Godkendelse af tidsplan for udvalgets behandling af B 62 (om lange dyretransporter)

B 62 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Forslag om anvendelse af ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver til støtte for Ukraine

– *Orientering*

EUU alm. del (20231) – Bilag 290 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 304 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 16, senest behandlet i EUU 19/1-24)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Ny EU sømilitær operation i Det Røde Hav (EUNAVFOR ASPIDES)

– *Orientering*

EUU alm. del (20231) – Bilag 294 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forelægger sagen til orientering.

Jeg skal beklage, at det ikke har været muligt at oversende samlenotatet i tide samt forelægge sagen for udvalget, inden det i går formelt blev vedtaget, at operationen etableres. Processen frem mod beslutningen er gået hurtigt, hvilket jeg ikke skal beklage. For fuldstændighedens skyld bør det nævnes, at udvalget fik tilbudt muligheden for en skriftlig forelæggelse inden vedtagelsen, men afslog.

Fra EU's side har man en interesse i – og ser et behov for – også i fællesskab at bidrage til at afhjælpe den meget alvorlige maritime sikkerhedssituation i og omkring Det Røde Hav. Der var derfor blandt EU's medlemslande bred opbakning til etableringen af operationen.

I området omkring Det Røde Hav og Adenbugten er den maritime sikkerhedssituation fortsat ansændt på grund af Houthibevægelsens angreb på både den civile skibsfart og de internationale flådefartøjer i området.

Den nye EU-operation har til opgave at beskytte den civile skibsfart. Militære styrker tilknyttet operationen vil bidrage til at ledsage skibe og beskytte dem mod angreb, ligesom de kan bidrage til den maritime overvågning i området. Det er en rent defensiv operation, og den vil ikke deltage i eventuelle offensive angreb rettet mod Houthibevægelsen.

Operationsområdet for operationen kommer ud over Det Røde Hav, Bab al-Mandab-strædet og Adenbugten også til at omfatte Det Arabiske Hav, Hormuzstrædet og Den Persiske Golf. Operationen får dermed et bredere regionalt fokus. Området bliver også overlappende med den europæiske overvågningsmission i Hormuzstrædet (EMASoH). Det skyldes, at man arbejder på muligheden for at kunne bygge videre på eksisterende militære strukturer og tilstedeværelser, der allerede findes i regionen. Det kan betyde, at operationen kommer endnu hurtigere på plads.

Det er naturligvis i helt klar dansk interesse, at den maritime sikkerhedssituation i området forbedres. Det er af samme grund, at regeringen har besluttet dels at sende en fregat til området, dels at deltage i den amerikanskledede koalition, der udfører målrettede angreb mod Houthibevægelsens kapaciteter, som truer den civile skibstrafik.

Det er derfor i vores klare interesse, at EU nu også kan være med til at spille en stabiliserende rolle i området. I beslutningsforslaget for udsendelse af den danske fregat, der blev vedtaget tidligere på ugen, følger også en mulighed for, at fregatten kan indgå i en ny EU-operation. Det er både godt og vigtigt, at vi fra dansk side kan vise vores engagement og gøre en aktiv indsats for beskyttelse af retten til fri sejlads – ikke mindst på grund af vores rolle som en stor søfartsnation.

Theresa Scavenius (UFG): Vi står over for en regional eskalering. Hvordan tror ministeren, dette kan blive tolket? Det er en fredsmision mission, den er defensiv, og det handler om at beskytte

civile, men vil det ikke blive tolket, som om vi vælger side i konflikterne? Hvad er perspektivet for vores deltagelse? Det kan lyde uskyldigt og fornuftigt, men det virker som et minefelt. Mange bliver draget ind i disse konflikter, og er der overhovedet en europæisk position? Det er der sikkert uenighed om, og hvad betyder det for den interne europæiske enhed?

Christian Friis Bach (RV): Jeg er glad for, at det gik så hurtigt med at etablere det. Jeg synes, det er et vigtigt initiativ. Som ministeren siger, er der en eksisterende infrastruktur og et setup – endda med dansk deltagelse i missionen omkring Hormuzstrædet.

Ønsker vi at styrke stabsbidraget til missionen? Missionen har også en diplomatisk dimension. Vil Danmark bidrage til at styrke vores diplomatiske tilstedeværelse gennem missionen?

Kan ministeren bekræfte, at den danske fregat vil deltage i missionen? Det ville være et positivt skridt. Vi ønsker i forsvarsforligskredsen af styrke samarbejdet i EU. Vi er kommet af med forsvarsforliget, og vi kan indgå i disse missioner langt mere smidigt. Jeg vil opfordre til, at fregatten bliver overflyttet. Hvornår vil det eventuelt ske?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Theresa Scavenius: Den anden side vil ikke nødvendigvis tolke missionen positivt, men det er vigtigt for os at forsvare internationale farvande. Vi kan ikke lade stå til, når nogen truer dette. Det skader verdenshandelen og søfolkenes sikkerhed. Jo flere lande der står sammen, jo bedre, og derfor er det entydigt positivt, at vi nu får en EU-mission. En række europæiske lande deltager allerede i Operation Prosperity Guardian (OPG), men jo ikke alle. Så vidt jeg husker, er der 20 lande med i den koalition, og vist nok 15 lande har stået frem og bekendtgjort deres engagement. Det viser kompleksiteten i situationen, at visse lande er tilbageholdende med at face det, i lyset af hvordan det netop bliver tolket ind i en regional konflikt. Derfor er der brug for bredde i disse koalitioner, og derfor er en EU-mission vigtig.

Der er en række lande, der ikke deltager i denne sammenhæng, som de facto støtter Houthibevegelsen, fordi de deler den interesse. For regeringen kan der ikke bestå det alternativ, at houthierne spreder usikkerhed i Det Røde Hav med den effekt, at ingen tør sejle igennem, uden at vi gør noget ved det.

Hvordan vi konkret skal engageres i EU-missionen, har vi ikke endegyldigt taget stilling til. Der skal udarbejdes en operationsplan. Vores ambition er at deltage, og det kan man gøre på forskellig vis. I beslutningsforslaget er der taget højde for, at fregatten kan overgå. Det udtrykker en politisk intention, men beslutningen er ikke taget. Vi har forberedt os til at kunne tage den beslutning.

Theresa Scavenius (UFG): Min bekymring er, hvad der sker, hvis vi alligevel bliver draget ind i konflikten og bliver set som part i den. Og er missionen overhovedet effektiv til at stoppe angrebene?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det tror jeg ikke, og derfor har Danmark efter rådføring med Det Udenrigspolitiske Nævn besluttet, at vi også deltager i den mere offensive operation anført af amerikanerne, fordi vi deler deres vurdering af, at hvis man vil sikre den frie sejlads, vil man være nødt til at fjerne noget Houthikapacitet. Så EU-missionen er det mindre i det mere.

Vi har valgt at læne os helt ind i at sikre sejlads i Det Røde Hav ved at deltage i OPG, som også har et defensivt mandat, ligesom EU-mandatet. Dertil kan vi indgå i den anden koalition med en mindre kreds af lande, hvor vi har sendt den danske stabsofficer.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4004 (udenrigsanliggender) den 19. februar 2024

Rådsmøde 4004 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alle punkter forelægges til orientering.

Generelle bemærkninger om forelæggelsen, som faldt under debatten, er samlet her.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er ligesom ministeren dybt bekymret over den eskalering af konflikter, der finder sted mange steder rundt omkring Europa, samtidig med at EU mangler global magt. Vi snakker om det, som om vi kan bestemme en masse ting, men EU's globale magt bliver indskrænket. Vi står på Ukraines side, men mange lande allierer sig med Rusland nu, og hvad betyder det? Jeg vil appellere til, at vi hele tiden understøtter den internationale orden, da det er i Europas interesse. Hvis vi allierer os for meget med den amerikanske tilgang til international politik, risikerer vi en fragmenteret tilgang, hvor de stærkeste får lov til at bestemme, hvilket ikke tjener Europas interesse, fordi vi er så tæt på Rusland og Mellemøsten. Vores interesse ligger i en fredelig international orden baseret på handelspolitik og en defensiv forsvarspolitik.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg er enig i grundanalysen om EU's magt og afmagt, og jeg er enig i nødvendigheden af at anerkende dette og handle derefter. Vi fylder mindre. Tidligere udgjorde vi 30 pct. af den globale økonomi, nu er det 16 pct., og det forventes at falde til 12 pct. om 30 år. Vi har glæde af at leve i en verden, der i høj grad er formet af vores normer og værdier efter anden verdenskrig, men det er vigtigt at huske på, at verden forandrer sig, og vi skal tage den udvikling alvorligt.

Når det kommer til Afrika, er EU deres største samhandelspartner, og vi er deres største investor og donor, hvis man tager det under ét – hvilket man i øvrigt skal lade være med at gøre. Afrika er ikke én entitet, men 54 forskellige lande, hver med deres egne udfordringer og behov. Derfor er det vigtigt at have en landespecifik tilgang i vores samarbejde med afrikanske lande. Vi har lanceret en strategi for vores samarbejde med afrikanske lande, og jeg mener, at timingen er god i lyset af de signaler, der kommer fra EU om at skifte gear.

Det handler også om synlighed. Vi er den største støtte til en række afrikanske landes skolesystemer, og alligevel tager unge afrikanere til Kina for at få en videregående uddannelse. Vi investerer i grundlæggende skolegang, men vi sætter ikke engang et skilt op på skolen, hvor der står, at den er finansieret af EU. Når de så har lært at skrive og regne, kommer Kina med deres store uddannelsesprogrammer. Det er tydeligt, at vi gør noget forkert, og det kræver en dybdegående diskussion.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 7 og 16, senest behandlet i EEU 19/1-24)

EUU alm. del (20231) – Bilag 69 (udvalgsmødereferat side 1239 FO, forhandlingsoplæg om militær bistandsfond til Ukraine)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forventer, at drøftelsen på rådsmødet vil fokusere på EU's militære støtte til Ukraine, ikke mindst EU's sikkerhedstilsagn. Samtidig er det muligt, at drøftelsen i lyset af 2-årsdagen for Ruslands invasion af Ukraine vil berøre den 13. sanktionspakke og arrangementer i FN-regi.

Jeg forventer, at vi på rådsmødet vil modtage en status for konsultationerne med Ukraine om EU's sikkerhedstilsagn. Flere lande, herunder Danmark, er også i gang med at udvikle bilaterale sikkerhedstilsagn. Vi tog hul på næste fase i går i forlængelse af mit møde i sidste uge med Ukraines udenrigsminister, Dmytro Kuleba. Det er et vigtigt arbejde, der skal sikre, at vi kan levere langsigtet, rettidig, troværdig og forudsigelig støtte til Ukraine.

Det er meget positivt, at der på Det Europæiske Råd den 1. februar 2024 blev opnået enighed om oprettelsen af Ukraine-faciliteten. Det danner et godt udgangspunkt for EU's langsigtede støtte til Ukraine. Efter mødet i Det Europæiske Råd udestår der dog fortsat enighed om et centralt element i EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine. Det drejer sig om en militær bistandsfond under den europæiske fredsfacilitet (EPF). Jeg forventer derfor, at vi frem mod Det Europæiske Råd i marts drøfter størrelsen på beløbet til fonden, samt hvordan støtten til Ukraine bedst tilrettelægges. Fra regeringens side presser vi på for et så ambitiøst budget som muligt, og at vi tilrettelægger den militære støtte til Ukraine på en måde, som vil understøtte Ukraines forsvarsevne mest muligt.

Sideløbende fortsætter arbejdet i sanktionssporet. Det er forhåbningen, at vi i EU-kredsen kan vedtage en sanktionspakke op til årsdagen for den russiske invasion den 24. februar.

Theresa Scavenius (UFG): Der er løbende diskussion om korruption i Ukraine. Jeg har bemærket, at der er taget nogle gode initiativer på området for nylig. Bakker regeringen op om disse initiativer og yder støtte til dem? Det er afgørende, at midlerne ikke havner det forkerte sted, da det underminerer hele formålet.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Der er grund til at glæde sig over, at Ukraine har taget skridt op ad ranglisten på det seneste internationale korruptionsindeks, men der er fortsat kæmpe udfordringer. Danmark har længe været engageret i EU's arbejde mod korruption, også fra før krigen i Ukraine. Da jeg som statsminister holdt møde med tidligere præsident Petro Porosjenko, var jeg i tvivl om, hvor alvorligt man tog den dagsorden. Man kan i den grad fornemme et gearskifte nu. Det kommer både på grund af et internt pres fra et land i krig og en befolkning, der lider store ofre, og derfor har de fokus på, om nogle skummer fløden. Det skyldes også en ægte reformambition, fordi det europæiske spor er blevet reaktiveret og fremstår som realistisk – men der skal leveres på det. Jeg er selv engageret i at hjælpe Ukraine med at bevæge sig i den rigtige retning, og jeg har en aftale med den ukrainske vicepremierminister, Olga Stefanishyna, om at drøfte det arbejde i forlængelse af et udenrigsministermøde her i foråret.

2. Situationen i Mellemøsten

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 307 (udvalgsmødereferat side 12, senest behandlet i EUU 19/1-24)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forventer, at situationen i Mellemøsten vil fylde en del på rådsmødet.

Kampene fortsætter i Gaza. Den humanitære situation er fortsat katastrofal med en stor del af befolkningen internt fordrevet og hele Gazas befolkning i kritisk fødevareusikkerhed. Med USA, Qatar og Egyptens mellemkomst pågår der bestræbelser på en aftale om en humanitær våbenhvile og udveksling af gidsler og fanger mellem Hamas og Israel. Det er dog for tidligt at gisne om udkommet. Der er intense aktiviteter, og der er et betydeligt og meget påskønnet amerikansk engagement. Der er fortsat 136 gidsler i Gaza.

Situationen udvikler sig, og rådsmødet finder først sted om over en uge, men jeg forventer, at et fokusområde for drøftelserne vil være, hvordan EU kan bidrage til at afhjælpe den humanitære katastrofe i Gaza. I den forbindelse forventer jeg, at vi også vil drøfte FN's hjælpeorganisation for palæstinensiske flygtninge i Mellemøsten (UNRWA) og håndteringen af de anklager, der er rettet mod 12 UNRWA-ansattes angivelige medvirken til Hamas' terrorangreb den 7. oktober 2024.

Anklagerne har fået en række lande – heriblandt nogle EU-lande – til at suspendere deres støtte til UNRWA, hvilket risikerer at have store humanitære konsekvenser for civilbefolkningen. Ifølge aftalen mellem Danmark og UNRWA skulle det danske bidrag for 2024 udbetales i løbet af første kvartal. Det er vi stadig åbne over for, men vi vil afvente de næste skridt i FN's undersøgelse af de alvorlige anklager, før vi tager endelig stilling. Fra dansk side arbejder vi desuden på konkrete handlespor for genoprettelsen af tilliden til UNRWA. Det vil vi gøre i tæt koordination med andre donorer.

EU står samme sted som Danmark. EU planlægger ikke betalinger før ultimo februar, og derfor bliver mødet relativt vigtigt for at få dette processeret.

Ustabiliteten på Vestbredden fortsætter også med sammenstød mellem navnlig israelske sikkerhedsstyrker og bosættere og palæstinensere. Der pågår i EU drøftelser om sanktioner mod ekstremistiske bosættere, som vi fra dansk side støtter om op, ligesom vi forud for det seneste rådsmøde vedtog yderligere sanktioner mod Hamas.

Risikoen for regional eskalation er fortsat meget reel. Den 28. januar blev tre amerikanske soldater dræbt i et angreb på en amerikansk base i Jordan på grænsen til Syrien. USA har svaret igen med modangreb på iranskstøttede militser i både Irak og Syrien. Derfor forventer jeg, at vores fortsatte fælles bestræbelser i EU på at undgå, at konflikten spreder sig yderligere, vil fylde i drøftelserne. Jeg forventer også, at sagen om den nye EU-sømilitære operation i og omkring Det Røde Hav vil blive drøftet.

Som I kan høre, er der meget, der skal håndteres her og nu på den korte bane. Imidlertid er det vigtigt, at vi også kigger fremad og fortsætter arbejdet med at sikre, at der på længere sigt genstar-

tes en fredsproces hen imod en tostatsløsning. Her kan EU spille en vigtig rolle, og det vil regeringen fortsætte med at støtte. EU er Israels største samhandelspartner, og EU er en stor donor til Palæstina. EU tog sidste år et spædt initiativ til – i dialog med en række andre lande i regionen – at nære en ambition om at normalisere relationerne til Israel.

Christian Friis Bach (RV): Regeringen har i gentagende resolutioner fastslået Israels ret til selvforsvar inden for rammerne af folkeretten. Jeg mener, at det er på tide at fokusere på den sidste del af den sætning. Jeg undrer mig over, at Den Internationale Domstols (ICJ) afgørelse hverken fremgår af det skriftlige materiale her eller i den resolution, som regeringspartierne fremlagde. Et land som Danmark bør bruge folkeretten og ICJ, som vi har kæmpet for. Er det tilfældigt, eller signalerer regeringen, at den ikke ønsker at forholde sig til ICJ's afgørelse?

Som ministeren selv opsummerer, bliver den humanitære situation kun værre. Civile drab fortsætter, fødevarerensikkerheden er ekstrem, og senest har FN's højkommisær for menneskerettigheder, Volker Türk, i dag udtalt, at de omfattende ødelæggelser af ejendomme ikke er retfærdiggjort af militær nødvendighed og udgør krigsforbrydelser. Det er stærke ord fra en højkommisær. Bevisbyrden imod Israel tårner sig op. Anerkender ministeren det?

Angående UNRWA: Vil regeringen indtage det synspunkt, at Danmark skal udbetale deres kernebidrag i første kvartal, og vil man opfordre til, at EU-bidraget bliver udbetalt? Det er virkelig afgørende, og jeg tror, der er behov for en meget klar stemme, der giver udtryk for det synspunkt, for ellers kan der være en masse politiske hensyn, der gør, at man vil tale om pauser og suspension.

Vil Danmark tale for en mere håndfast linje, når det gælder våbenhvile? Og ikke bare humanitær våbenhvile, men våbenhvile – både af hensyn til ICJ, den humanitære nødhjælp og situationen omkring Det Røde Hav. Anerkender ministeren, at houthierne vil stoppe deres angreb det øjeblik, der er våbenhvile og kommer nødhjælp ind? Her kan vi virkelig få nedskaleret en situation.

Vi søger desperat efter palæstinensisk lederskab for at finde fredelige løsninger. Marwan Barghouti er en samlende figur for det palæstinensiske folk, og han kunne spille en rolle i det lederskab. Han sidder fængslet for anklager, som ikke fremstår tydeligt til at begrunde 22 livstidsdomme. Vil Danmark tale for hans løsladelse? Det ville være et signal om, at man ønsker at bidrage til at styrke det palæstinensiske lederskab.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Christian Friis Bach har mange gode overvejelser, især den sidste om behovet for et stærkere palæstinensisk lederskab. Det er også en del af fokus i det internationale diplomati. Det er uomtvisteligt, at en nøgle til at løse denne sag er at etablere et mere kompetent palæstinensisk lederskab. Det er en interessant debat, men den kan ikke konkluderes her.

ICJ's kendelse fremgår på side 4 af samlenotatet. Det er en klar kendelse, som bør tages alvorligt. Domstolen har ikke forholdt sig substantielt til hovedpåstanden om folkedrab, og man har heller ikke truffet kendelse om, at krigen skal bringes til ophør, men man har indskærpet Israels forpligtelser af humanitær karakter.

Man bør være resultatorienteret, og man bør søge, at EU fremstår med en fælles holdning, for det kan flytte noget. Danmark taler for en humanitær våbenhvile og for Israels ret til selvforsvar, men

altid med stærk vægt på international lov og humanitær folkeret. Vi er bekymrede over den humanitære situation, hvilket afspejles i vores holdning til UNRWA-spørgsmålet. Vi har den samme holdning ude som hjemme, nemlig at UNRWA er afgørende for at sikre en anstændig levestandard for den palæstinensiske civilbefolkning med adgang til grundlæggende fornødenheder som rent vand, medicin, sundhedspleje og vaccinationer.

Vi har lanceret vores egen trepunktsplan, der sigter mod at tackle udfordringerne i UNRWA, og det er vigtigt at anerkende de bredere problemstillinger ud over de 12 personer, der er blevet anklaget. Organisationen er gennem årene blevet presset til at være mere i overensstemmelse med forskellige regelsæt, herunder UNESCO's retningslinjer for undervisningsmaterialer og FN's retningslinjer for neutralitet. Organisationen har stadig nogle udfordringer med at håndtere det. Hvis de udfordringer skal håndteres, og løsninger skal være implementeret, før vi genoptager støtten, så forpasser vi muligheden for at yde nødhjælp hurtigt. Derfor handler det for os om at udarbejde en troværdig handlingsplan, der adresserer både kortsigtede og langsigtede mål. Jeg engagerer mig personligt i det arbejde. Senere i dag har jeg et møde med en række europæiske kolleger om det spørgsmål. Jeg tror, at der generelt er en ambition i det internationale samfund om at løse denne konflikt på en måde, der fremmer freden. Alternativet er en humanitær katastrofe.

Theresa Scavenius (UFG): Vil regeringen anerkende den dom, der kommer fra ICJ? Det er afgørende, om vi står på den internationale rets side, eller om vi har vores egne fortolkninger af, hvordan tingene bør foregå. Det er vigtigt, at vi bakker op om den dom, der kommer.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi anerkender selvfølgelig ICJ. Jeg har håb og forventninger om, at Israel vil efterleve dommen, som går på, at man inden for en måned skal give en status på, hvordan man håndterer de foreløbige kendelser. Det er positivt, at der er en ret forankret kendelse uden et delt dommerfelt, især i en tid hvor det internationale system er under pres.

3. Sahel

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3996 – Bilag 3 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 11/12-23)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Situationen i det centrale Sahel er meget bekymrende. Væbnede terrorgrupper som Al-Qaeda og Islamisk Stat vinder frem. Den humanitære situation er kritisk og i fortsat forværring, og den politiske krise fortsætter.

Senest har militærregimerne i Niger, Mali og Burkina Faso meldt sig ud af den regionale samarbejdsorganisation ECOWAS (De Vestafrikanske Staters Økonomiske Fællesskab), som siden militærkuppene ihærdigt har forsøgt at få landene til at vende tilbage til det demokratiske spor. I stedet har landene formet en ny Alliance af Sahelstater (AES), som er endnu et skridt væk fra EU over mod Rusland.

Den politiske situation udfordrer EU og medlemsstaternes muligheder for at adressere de væsentlige strategiske interesser, vi har i regionen, herunder at imødegå terrorgruppernes spredning og irregulær migration.

Senest har Niger i december 2023 ophævet en central lov om menneskesmugling og det dertilhørende samarbejde med EU om irregulær migration. Endelig påvirker den negative udvikling i Sahel også stabiliteten i de vestafrikanske kyststater og det regionale samarbejde i Vestafrika.

Jeg forventer, at udviklingen i ECOWAS og nødvendigheden af en tilpasset tilgang til regionen vil præge drøftelsen på rådsmødet. Jeg forventer også, at der fortsat vil være enighed om en form for engagement i de tre Sahellande, men at der samtidig vil være forskellige opfattelser blandt medlemsstaterne af graden af dette engagement og dialogen med regimerne. Endelig forventer jeg, at EU-institutionerne vil lægge op til en mere landespecifik tilgang, som fortsat sigter på at fremme EU's og medlemsstaternes interesser.

Fra regeringens side bakker vi op om en mere landespecifik tilgang og fokuserer på, at der er behov for en langsigtet tilpasning af EU's udviklings-, forsvars- og sikkerhedspolitiske engagement i Sahel. Vi skal løbende finde den rette balance, hvor vi kan forblive engagerede, bevare dialogkanalerne åbne og støtte befolkningerne. Samtidig skal vi ikke legitimere de illegitime regimer. Regeringen vil ligeledes støtte op om at vise klar opbakning til ECOWAS og støtte de demokratiske kræfter i Vestafrika for at imødegå den voksende ustabilitet i regionen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 4005 (almindelige anliggender) den 20. februar 2024

Rådsmøde 4005 – Bilag 1 (samlenotat)

Rådsmøde 4005 – Bilag 2 (supplerende samlenotat pkt. 4)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024 (kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner vil først finde sted på rådsmødet i marts. Dagsordenen for Det Europæiske Råd i marts er forsat under overvejelse. Der er mange emner i spil.

Aktuelt forventes der en drøftelse af Ruslands krig i Ukraine, ligesom jeg også forventer en drøftelse af situationen i Mellemøsten.

På det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd sidste uge blev det desuden aftalt, at der på topmødet i marts skal være en drøftelse af sikkerhed og forsvar, bl.a. med fokus på europæisk forsvarsindustri, som er et ømt punkt, der er blevet synliggjort. Vi har betalingsviljen og den politiske vilje til at støtte Ukraine, men vi har udfordringer med at omstille vores industri til at levere. Statsminister Mette Frederiksen har i samarbejde med en række kolleger – bl.a. den tyske kansler, Olaf Scholz – presset på for at få den dagsorden til at fylde noget mere.

Herudover forventes en drøftelse af EU's indre marked, vækst og digitalisering samt af EU's handelspolitik. Spørgsmålet om fremtidens indre marked og EU's konkurrenceevne forventes også drøftet på et uformelt topmøde i april.

Dertil forventes en drøftelse af Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for perioden 2024-2029 samt EU-reformer i lyset af udvidelse. Det Europæiske Råd forventes at vedtage den ny strategiske dagsorden på topmødet i juni, hvor der også ventes enighed om en form for køreplan for det videre arbejde med EU-reformer i lyset af kommende udvidelser.

Theresa Scavenius (UFG): Hvad angår forsvarsindustrien kan det lyde uskyldigt, men i virkeligheden er det en form for oprustning. Der er modsatrettede hensyn i den udenrigspolitiske linje: På den ene side støtter man op om international orden og fred, samtidig med at man selv har en aggressiv tilgang til nogle af konflikterne og taler et militært offensivt sprog. Det er en farlig position, fordi vi ender med at gøre hverken det ene eller det andet.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Verden er kompliceret. Hvis vi ikke reagerer på en folkeretsstridig invasion af et andet land, svigter vi den internationale retsorden. Det er ikke nok at protestere med ord alene. Hvis russerne lægger våbnene, stopper krigen. Hvis Ukraine lægger våbnene, stopper Ukraine med at være Ukraine. Derfor er vi nødt til at understøtte opbygningen af en europæisk forsvarsindustri, så vi kan støtte vores naboer i at forsvare sig ordentligt, selv om det er beklageligt, at vi lever i sådan en verden.

2. Rådsafgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Schweiziske Forbund om institutionelle løsninger, der skal gælde for aftaler mellem EU og Schweiz vedrørende det indre marked, aftaler, der danner grundlag for Schweiz' faste bidrag til Unionens samhørighed, og Schweiz' associering med EU-programmer

– *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*

KOM (2023) 0798

Rådsmøde 3692 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde almindelige anliggender 21/5-19)

EUU alm. del (20181) – Bilag 88 (udvalgsmødereferat side 83 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 12/10-18)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Aktuelt er EU's forhold til Schweiz reguleret af et stort antal forskellige aftaler. EU har gennem længere tid ønsket at strømline og samle aftalerne, så der er klarere rammer. Med det udgangspunkt påbegyndte man forhandlinger mellem EU og Schweiz i 2014. I 2018 blev der opnået enighed på teknisk niveau, men i 2021 blev forhandlingerne afbrudt fra schweizisk side. I februar 2022 blev dialogen genoptaget og i november 2023 blev Schweiz og Europa-Kommissionen enige om en fælles forståelse for tilgangen til forhandlingerne.

Formålet med forhandlingerne er uændret, nemlig at fastlægge en horisontal tilgang til forholdet mellem EU og Schweiz. Dog lægges der ikke denne gang op til én horisontal rammeaftale, men en række institutionelle bestemmelser, som skal indgå i de enkelte bilaterale aftaler mellem EU og Schweiz relateret til det indre marked. Derudover forhandles der om en række selvstændige aftaler, f.eks. om vilkårene for Schweiz' tilknytning til EU-programmer.

Ligesom tidligere er udgangspunktet, at de institutionelle bestemmelser skal sikre, at det er de samme regler, der gælder for borgere, myndigheder og virksomheder i EU og Schweiz på de områder, hvor Schweiz deltager i det indre marked.

Meningen er, at aftalerne løbende opdateres i takt med udviklingen i EU's regler. Og så skal der med bestemmelserne etableres et tvistbilæggelsessystem, og det skal sikres, at aftalerne har en indbyrdes forbindelse, således at manglende efterlevelse af én aftale kan have konsekvenser for den anden. De institutionelle bestemmelser skal indgå i gældende og kommende aftaler vedrørende det indre marked.

Regeringen støtter forhandlingerne med Schweiz. Det er vigtigt, at vi styrker båndene med vores europæiske naboer. Det er samtidig klart, at aftalerne bør sikre en passende balance mellem rettigheder og forpligtelser. Sagt mere direkte: Skal man have fri adgang til det indre marked og de tilhørende fordele, skal man også følge de samme regler.

Det er målet at afslutte forhandlingerne inden udgangen af 2024. Jeg vil vende tilbage til udvalget, når forhandlingerne nærmer sig deres afslutning.

Christian Friis Bach (RV): Når det kommer til Schweiz, har Forbrugerrådet påpeget, at der er behov for mere fokus på den grønne omstilling og forbrugerbeskyttelse. Jeg opfordrer derfor til, at Danmark tager det op.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det er noteret.

3. Aftale mellem Den Europæiske Union og Island, Norge og Liechtenstein om EØS-EFTA staternes fremtidige finansielle bidrag til økonomisk og social samhørighed i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde samt tillægsprotokollerne vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer med henholdsvis Norge og Island
– *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): For en god ordens skyld skal jeg nævne, at der endnu ikke forelægger en skriftlig aftale, ligesom det ikke er afgjort, hvilken beslutningsproces på EU-side der skal gøres brug af.

EØS-aftalen (Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde) indebærer, at EU's bestemmelser om det indre marked også gælder i Norge, Island og Liechtenstein. Til gengæld betaler de tre lande finansielle bidrag til EU's samhørighedspolitik. Det er den såkaldte finansieringsmekanisme. Der indgås en aftale for hver 7-årige budgetperiode. Den 30. november 2023 meddelte Kommissionen, at der på forhandlingsniveau var opnået enighed om en aftale for perioden 2021-2027.

Parallelt hermed har man også forhandlet om tillægsprotokoller vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer med henholdsvis Norge og Island.

Hvad angår finansieringsmekanismen er der opnået enighed om en lille stigning i landenes bidrag til knap 3,3 mia. euro. Det er glædeligt. Anvendelsen af midlerne har tre tematiske prioriteter:

- Europæisk grøn omstilling.
- Demokrati, retsstat og menneskerettigheder.
- Social inklusion og modstandsdygtighed.

Det støtter vi. Vi ser dog gerne, at der generelt sikres øget gennemsigtighed med midlerne.

Hvad angår tillægsprotokollerne vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer med henholdsvis Norge og Island er billedet mindre positivt. Her stiller vi os særdeles kritisk over for Kommissionens manglende inddragelse af medlemslandene i løbet af forhandlingerne. Den manglende inddragelse betyder, at visse dele af tillægsprotokollerne synes ufordelagtige og ubalancerede. Det gælder bl.a. i forhold til øget toldfri adgang for norsk laks. Det har vi påtalt over for Kommissionen sammen med andre medlemslande.

Kommissionen har endnu ikke fremsat forslag til Rådets afgørelse til undertegnelse og konklusion, men det forventes at ske snarest. Samlet set forventer jeg, at vi vil kunne støtte op om resultatet, på trods af den dårlige proces.

Christian Friis Bach (RV): Der er en række problemer. For det første er kryddersilden til jul i fare, hvis man ikke får det her implementeret hurtigt. Det samme gælder for lakseområdet. Samtidig er fiskeriaftalen mellem EU og Norge vigtig.

Jeg vil opfordre til, at vi går ind i en stærkere dialog med det danske fiskerierhverv. De har udtrykt bekymring over ikke at føle sig tilstrækkelig involveret. De havde ønsket, at vi havde brugt EØS-aftalen som en mulighed for at forhandle en fiskeriaftale.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi har været rimelig kritiske over for manglende inddragelse af medlemsstaterne. Fødevareministeriet er til stede på mødet i dag, og de kan videregive opfordringen til ministeren. Selvfølgelig ville det også være godt, hvis vi kunne sikre tilstrækkelig adgang til kryddersild og laks til jul.

4. Artikel 7-procedure (Polen)

– Status

KOM (2017) 0835

EUU alm. del (20231) – Bilag 171 (udvalgsmødereferat side 23, senest behandlet i EUU 10/11-23)

EUU alm. del (20222) – Bilag 589 (udvalgsmødereferat side 902, behandlet i EUU 26/5-23)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det er Polen selv, som efter regeringsskiftet har anmodet om, at punktet sættes på dagsordenen i form af en statusorientering. Fra polsk side ønsker man at redegøre for den nye regerings handlingsplan, som skal genskabe respekten for retsstatsprincippet og domstolenes uafhængighed.

Den nye regering i Polen har som bekendt en helt anden tilgang til retsstatsprincippet end den forrige. Jeg var så sent som i slutningen af januar i Warszawa, hvor jeg havde lejlighed til at drøfte situationen med udenrigsminister Radosław Sikorski. Vores samtale bestyrkede mig i, at der bliver gjort meget store bestræbelser fra den polske regerings side.

Vi kender endnu ikke detaljerne i handlingsplanen. Polen vurderer selv, at tiltagene vil være tilstrækkelige til en afslutning af den polske artikel 7-procedure. Det er også nærliggende at antage, at tiltagene vil kunne bane vejen for, at Polen kan få udbetaling af indefrosne midler under genopretningsfaciliteten. Den polske genopretningsplan er på i alt ca. 59 mia. euro.

Vi har fra dansk side længe set med stor alvor på situationen i Polen i forhold til efterlevelsen af retsstatsprincippet. Derfor ser jeg også meget frem til at høre nærmere om indholdet af handlingsplanen. Hvad tiltagene i handlingsplanen på sigt får af betydning, får vi først et præcist billede af, når Kommissionen har haft lejlighed til at vurdere gennemførelsen af de polske tiltag.

Regeringen vil tage statusorienteringen om Polen til efterretning, idet vi hilser handlingsplanen velkommen. Den er et vigtigt skridt frem mod en forhåbentlig snarlig lukning af artikel 7-proceduren mod Polen.

Henrik Møller (S): Polen er et konkret eksempel på, at EU ikke er en statisk, men en dynamisk størrelse, og at udviklingen ikke altid går i negativ retning, men heldigvis også i en meget positiv retning.

Theresa Scavenius (UFG): Gør vi noget fra dansk side for at støtte op om Polens nye linje ud over det, der foregår på europæisk plan? Har vi f.eks. inviteret nogle repræsentanter eller ambassadøren for at høre om handlingsplanen og spørge, hvordan vi kan bidrage?

Christian Friis Bach (RV): Man skal kende sin besøgstid i denne slags sager. Hvis Polen kan dokumentere fremskridt med en ordentlig handlingsplan, bør vi handle hurtigt. Vi ved ikke, hvad fremtiden bringer i Polen, og det er vigtigt at støtte lande, der bevæger sig i en positiv retning.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi deler tilgangen, som både Theresa Scavenius og Christian Friis Bach giver udtryk for. Som Henrik Møller også sagde, er EU ikke en statisk størrelse, den er dynamisk. Når tingene bevæger sig i den rigtige retning, skal vi støtte det, og når de

bevæger sig i den forkerte retning, skal vi begrænse det. Derfor er vi åbne og positive i vores tilgang til Polen. Det er dog en kompleks situation for den nye polske regering, hvor de skal balancere retsstatsprincipperne mod eksisterende systemer og samtidig respektere historiske principper. Det er ikke enkelt, men det er vigtigt at søge mest mulig viden og få flest mulige nuancer med. Polen er et stort land – det femtestørste i EU, og det er Danmarks niendestørste eksportmarked. Vi har store investeringer og genererer mange arbejdspladser der – med potentiale til meget mere. Derfor har vi en interesse i, at den nye regering i Polen lykkes, og vi skal være åbne for at støtte dem på forskellige måder.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 4006 (udenrigsanliggender – handel) den 25.-29. februar 2024

Rådsmøde 4006 – Bilag 1 (samlenotat pkt. 1)

Rådsmøde 4006 – Bilag 2 (samlenotat pkt. 2)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Rådsmødet finder sted i forbindelse med WTO's 13. ministerkonference (MC13) i Abu Dhabi fra den 25. til den 29. februar 2024. Derudover vil jeg også forelægge Kommissionens forslag om en forlængelse af de midlertidige handelsliberaliseringer for Ukraine. Begge punkter forelægges til orientering.

1. WTO's 13. ministerkonference (MC13)

– *Politisk drøftelse/ Vedtagelse/ Rådskonklusioner*

KOM (2023) 0756

EUU alm. del (20231) – Bilag 322 (talepapir fra teknisk briefing om WTO 6/2-24)

EUU alm. del (20231) – Bilag 225 (udvalgsmødereferat side 13, senest behandlet i EEU 24/11-23)

EUU alm. del (20222) – Bilag 565 (udvalgsmødereferat side 820 FO, forhandlingsoplæg vedr. WTO forelagt 17/5-23)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi havde en teknisk briefing den 6. februar 2024, hvor vi drøftede sagen. Forhåbentlig er de fleste spørgsmål blevet besvaret i den forbindelse, så jeg vil i dag blot redegøre kort for sagen.

WTO skal på MC13 i Abu Dhabi bygge videre på de resultater og det momentum, der blev skabt på MC12 i Genève i juni 2022. Jeg ser frem til at deltage i MC13. Det er af stor vigtighed for WTO, at der leveres resultater til MC13 for at vise, at organisationen og det internationale regelbaserede handelssystem stadig er relevant og kan værne om den globale handel i en tid med krige, kriser, geopolitiske spændinger og fragmenteringstendenser.

I denne nye geopolitiske virkelighed udgør WTO også en vigtig ramme for globale partnerskaber, ikke mindst med lande i det globale syd.

Forhandlingerne i Genève er gået yderligere op i tempo i januar 2024. Tiden er knap, og der hersker stadig usikkerhed om, hvad der konkret vil kunne opnås enighed om på konferencen. WTO's generalsekretær, Ngozi Okonjo-Iweala, har udråbt MC13 til en reformkonference. Det dækker over mange ting og vedrører både organisationens funktionsmåde og dens fokusområder de kommende år. Bl.a. genopretning af tvistbilæggesystemet, der igennem nogen tid reelt har været sat ud af kraft. Men det kan ikke på forhånd udelukkes, at resultaterne på MC13 bliver få og skuffende. Forventningerne må ikke skrues for højt op. Det ændrer ikke på, at det er vigtigt at have klare ambitioner vedrørende arbejdet og håb om en pakke af resultater. Og det er lige så vigtigt, at Danmark og EU bidrager aktivt, hvor det er muligt.

Med det som bagtæppe forventes EU's handelsministre løbende at drøfte status og EU's forhand-

lingsposition under MC13 i Abu Dhabi. Der ventes vedtaget rådskonklusioner ved starten og slutningen af konferencen. Hvis der opnås enighed om en aftale, vil Rådet vedtage en beslutning om, at EU kan tilslutte sig den opnåede konsensus i WTO-kredsen.

Fra dansk side vil vi støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne og rådsbeslutningen og EU's tilslutning til erklæringer og aftaler, der er i overensstemmelse med danske og EU-synspunkter, som der kan opnås enighed om på MC13.

Vi vil – inden for rammerne af det forhandlingsoplæg, som jeg forelagde her i udvalget den 17. maj 2023 – arbejde for en både ambitiøs og realistisk resultatpakke, hvor følgende elementer kan indgå:

- Reform af tvistbilæggessystemet og genopretning af WTO's lammede appelorgan, der er en dansk og EU-hovedprioritet. Det er dog ganske usikkert, om der kan opnås enighed om resultatet til MC13 på dette område.
- Igangsættelse af arbejde i WTO vedrørende statsstøtte til industrisektorer, der fremadrettet bør være et centralt fokusområde for WTO.
- En ny aftale om fiskerisubsidier, som bygger videre på aftalen fra MC12 og regulerer subsidier, der bidrager til overfiskeri og overkapacitet.
- Forlængelse af toldfriheden for handel med digitale produkter – det såkaldte e-handelsmatorium – som har eksisteret siden 1998 og er blevet forlænget på efterfølgende ministerkonferencer.
- Yderligere bidrag til at løse udfordringerne med fødevarerforsyningsikkerhed, der bl.a. er afstedkommet af Ruslands krig mod Ukraine.
- Resultater på landbrugs- og udviklingsområdet – herunder yderligere resultater, der tilgodeser de mindst udviklede landes behov.

En række andre emner kan også blive berørt i pakken. F.eks. vil afgørelsen om covid-19 og intellektuel ejendomsret – den såkaldte TRIPS-afgørelse – fra MC12 og ønsket om at udvide den til diagnosticering og terapeutisk udstyr måske igen påkalde sig interesse, men dette emne lader dog til at være på vej ned ad dagsordenen.

Derudover forventes det, at MC13 vil godkende optagelse af Østtimor og Comorerne som nye medlemmer af WTO. Det støtter vi også fra dansk side.

Theresa Scavenius (UFG): Der bliver nævnt et konceptpapir omkring moderniseringen. Kunne det blive oversendt? Modernisering og reform lyder altid godt, men spørgsmålet er, hvad det konkret indeholder. Hvad er ministerens politiske holdning til det? Man siger, at EU går ind for den internationale orden, men i praksis er der mange politikker, som ikke understøtter den internationale orden, men som er mere optaget af europæiske interesser. Kan vi få et overblik over de forskellige handelspolitiske ting, der foregår? På den måde kan vi få et overblik over, hvor international og global vores handelspolitik er versus den mere bilaterale handelspolitik. Landbrugspolitik er et eksempel på en barriere, men det ved ministeren sikkert godt.

NOT Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Tusind tak for spørgsmålene. De er altid gode og presser mig til at være skarp. Det er godt, der stadig er lidt opposition tilbage, som holder os på tæerne. Jeg kommer til kort på nogle af disse spørgsmål, så jeg vil vende tilbage. Vi vil i videst muligt omfang gerne oversende, hvad der er af materiale. Det kunne være gavnligt at indlede en dialog for at afklare, hvilke materialer der ønskes.

Det er velkendt, at en stor del af verdenshandlen er reguleret af forskellige systemer, herunder WTO-regler, som dækker aspekter som bæredygtighed, naturbeskyttelse, arbejdsrettigheder osv. Det er vigtigt at finde en balance mellem at beskytte egne interesser og fremme handel. Der er forskellige synspunkter i Europa på, hvor åben handelspolitikken skal være, og landbrug er et centralt område i denne debat. Vi bidrager gerne til at præcisere, hvor stor en del af vores handel der er omfattet af forskellige handelsaftaler.

WTO-handelsaftalerne kan ikke nødvendigvis erstattes af noget andet. Det gælder også en stor del af Danmarks handel, selv om vi har en ambition om, at EU indgår flest mulige frihandelsaftaler, og vi er ikke det langsomste skib i den konvoj.

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om midlertidige handelsliberaliserende foranstaltninger for Ukraine som supplement til handelsindrømmelser for ukrainske varer under associeringsaftalen mellem EU og Ukraine

– *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*
KOM (2024) 0050

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Kommissionen foreslår endnu en 1-årig forlængelse af de midlertidige handelsliberaliseringer for Ukraine, der blev indført i 2022 og fornyet 2023 med udløb til juni.

Fra dansk side støtter vi helhjertet op om forlængelsen, der udgør et vigtigt bidrag til EU's fortsatte støtte til Ukraine. EU's andel af Ukraines eksport er steget markant siden Ruslands invasion, og EU er uden sammenligning Ukraines største eksportmarked. Det giver indtægter til Ukraine, og det er vigtigt, at vi på den måde også gennem vores handelspolitik bidrager til at støtte den ukrainske økonomi i den aktuelt meget vanskelige situation.

Der har siden sidste forlængelse været øget opmærksomhed på mulige markedsforstyrrelser inden for visse sektorer i navnlig EU's grænselande til Ukraine. En problematik, der er yderligere aktualiseret med det stigende fokus den seneste tid på landbrugets vilkår i EU. Det skal vi selvfølgelig tage alvorligt. Det er i øvrigt en forsmag på den store opgave, vi står med, når man skal tage det fulde, endelige skridt og integrere Ukraine i EU.

Kommissionen har derfor foreslået flere beskyttelsesforanstaltninger, bl.a. i forhold til markedsforstyrrelser i Ukraines nabolande. Det har vi forståelse for fra dansk side, og vi kan støtte den løsning, der kan samles opbakning til.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at den ukrainske handelsminister højst sandsynligt vil deltage i dele af FAC-rådsmødet om handel i starten af MC13 i Abu Dhabi.

I den forbindelse vil jeg også nævne, at Kommissionen har foreslået en tilsvarende 1-årig forlængelse af de midlertidige handelsliberaliseringer i forhold til Moldova – et land, der også er presset økonomisk på grund af Ruslands aggression mod Ukraine. Regeringen støtter selvfølgelig også dette forslag.

Theresa Scavenius (UFG): Der bliver nævnt noget om en bæredygtighedsvurdering i 2007. Er der nogen tanker om bæredygtighedselementerne i forbindelse med denne liberalisering? Eller er det bare en rent økonomisk gevinst?

Ministeren nævner Moldova. Hvad med Georgien?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg tror ikke, at bæredygtighedsaspektet i den midlertidige liberalisering i forhold til Ukraine er noget bærende hensyn. Det skyldes snarere den særlige situation med krigen. Der er nu en midlertidig forlængelse på 1 år, og vi går ind i en proces med optagelsesforhandlinger og gradvis integration, hvor andre politiske hensyn gradvist vil blive inddraget for at sikre, at Ukraine bliver kompatibelt.

Der er ikke noget aktuelt at berette om Georgien.

Alexander Ryle (LA): Ministeren støtter forlængelsen, men udtrykker samtidig sympati for de handelsforanstaltninger, som bliver indført. Ønsker regeringen generelt at gå videre med liberalisering af handelspolitikken, end det EU lægger op til, både hvad angår flere varekategorier og varigheden af aftalen?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Sympatien er udtryk for en vis forståelse. Vi går grundlæggende ind for så liberal handel som muligt. En af mine største grunde til at begræde brexit har været tabet af vores stærke alliance.

Man må erkende, at det kommer med udfordringer for landene, der grænser op til Ukraine. Alle lande i EU er demokratier og er nødt til at tage befolkningernes oplevede og følte problemer alvorligt, og der har helt klart været udfordringer for nogle sektorer. Derfor er det meningsfuldt, at man adresserer problemstillingerne, når man samtidig ønsker at sikre Ukraines økonomi og nogle eksporttruter, men det er ikke udtryk for en stærk politisk ambition.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 7. Siden sidst

Transportministeren (Thomas Danielsen): Jeg vil i dag orientere udvalget om to sager ved EU-Domstolen, som er væsentlige for Danmark. Først vil jeg orientere om generaladvokatens forslag til afgørelse i de såkaldte vejpakkesager og derefter om Domstolens afgørelse i 25-timersparkeringssagen.

a) Orientering om generaladvokatens forslag til afgørelse i vejpakke-sagerne (De forenede sager C-541/20 – C-555/20, Litauen m.fl. mod Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20201) – Bilag 356 (notat om intervention i "vejpakke-sagerne")

Transportministeren (Thomas Danielsen): Den 14. november 2023 blev generaladvokatens forslag til afgørelse i de såkaldte vejpakkesager offentliggjort. Vejpakkesagerne er en række sager anlagt ved EU-Domstolen af flere østeuropæiske medlemsstater mod Rådet og Europa-Parlamentet, hvor Danmark har valgt at gå ind i sagen ved at støtte Rådet og Parlamentet.

Sagsøgerlandene påstår overordnet set, at grundlæggende principper og centrale bestemmelser i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde blev tilsidesat, da man vedtog vejpakken i 2020. I den forbindelse er det vigtigt at nævne, at formålet med vejpakkens regler er at sikre fair konkurrence, bedre arbejdsvilkår for chauffører og en effektiv håndhævelse af reglerne, eksempelvis når udenlandske vognmænd udfører kørsel i Danmark.

Danmark valgte at støtte Rådets og Parlamentets påstand om frifindelse, da den danske holdning var, at det ville være uhensigtsmæssigt at annullere disse regler, sådan som sagsøgerlandene ønskede.

Danmark har modtaget en uofficiel oversættelse af generaladvokatens 300 sider lange forslag til afgørelse, som blev offentliggjort på fransk. Jeg må derfor tage forbehold for eventuelle forskelligheder i teksten, da der ikke foreligger en officiel oversat version af generaladvokatens vurdering. Med det forbehold kan jeg fortælle, at forslaget til afgørelse er ganske positivt. Generaladvokaten afviser nemlig størstedelen af påstandene som ubegrundede. Generaladvokaten begrundede sin vurdering med, at en række af påstandene bygger på en fejlagtig fortolkning af de regler og principper, de henviser til.

Det er dermed ikke generaladvokatens vurdering, at hverken Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde eller grundlæggende principper er tilsidesat ved vedtagelsen af vejpakken i 2020.

Generaladvokaten vurderer dog, at en enkelt regel bør annulleres. Det er 8-ugersreglen, der forpligter vognmænd til at returnere køretøjer til vognmandens hjemstat efter 8 uger. Generaladvokaten vurderer, at proportionalitetsprincippet ikke er overholdt, fordi reglen ikke indgik i den forudgående analyse om nye etableringsregler for virksomheder i vejtransporten. EU-lovgiver har dermed ifølge generaladvokaten ikke haft mulighed for at vurdere, om reglen er proportionel. Det er med

andre ord et formkrav, der ikke er opfyldt. Generaladvokaten har ikke vurderet, om reglen rent faktisk er proportionel. Jeg vil dog gerne understrege, at dette er generaladvokatens forslag til afgørelse, at generaladvokaten ikke deltager i Domstolens votering, og at Domstolen ikke er forpligtet til at følge forslaget.

Regeringen ser derfor frem til at modtage Domstolens afgørelse i sagen, og jeg vil naturligvis orientere udvalget om den endelige afgørelse, når denne foreligger.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Orientering om EU-Domstolens afgørelse i sag C-167/22, Europa-Kommissionen mod Kongeriget Danmark (25-timersparkeringssagen)

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20211) – Bilag 502 (notat om afgivelse af indlæg)

EUU alm. del (20211) – Bilag 382 (notat om stævning mod Danmark)

Transportministeren (Thomas Danielsen): Den anden sag, jeg vil orientere om, er traktatkrænkelsessagen mod Danmark om maksimalt 25 timers parkering på statslige motorvejrasteplasser. Jeg orienterede udvalget om generaladvokatens forslag til afgørelse i denne sag den 1. december 2023.

Til min store tilfredshed frifandt Domstolen Danmark i sin afgørelse fra 21. december. Sagen handler om, at Danmark i 2018 indførte tidsbegrænset parkering for lastbiler på de statslige rasteplasser på motorvejsnettet. Europa-Kommissionen stævnedes derefter i marts 2022 Danmark for traktatkrænkelse på baggrund af den indførte regel.

Kommissionens påstand var, at Danmark har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til bestemmelserne om den frie udveksling af transporttydelser, da reglen ifølge Kommissionen gør det sværere for udenlandske vognmænd at overholde de lovpligtige ugentlige hvil på mellem 25 og 45 timer. Det skal siges, at der er 24-timersbegrænsning på rasteplasserne, vi taler om.

Regeringen har fremført, at kompetencen til at fastsætte parkeringsregler på nationale rasteplasser bør være vores egen, og at de længere hvil sagtens kan afholdes hos en af de private udbydere af parkeringspladser til tunge køretøjer langs motorvejene.

Det er også noget, som Domstolen hæfter sig ved, da den i afgørelsen skriver, at Kommissionen hverken har kunnet godtgøre, at den private parkeringskapacitet er utilstrækkelig til de længere hvil, eller at en eventuel betalingspligt udgør en hindring. Kommissionen har dermed ikke kunnet godtgøre, at reglen udgør en hindring for den frie udveksling af transporttydelser, og Domstolen frifinder derfor Danmark.

Regeringen er selvsagt meget glad for dommen, da den endeligt fastsætter, at kompetencen til at fastsætte regler for offentlige rasteplasser tilfalder os.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

c) Tidlig orientering om fremsættelse af forslag til forordning om håndhævelse af passagerrettigheder i Unionen samt forslag til forordning om passagerrettigheder ved multimodale rejser

KOM (2023) 0753, KOM (2023) 0752

EUU alm. del (20231) – Bilag 305 (kommenteret dagsorden)

Transportministeren (Thomas Danielsen): Europa-Kommissionen har fremsat to forslag vedrørende passagerrettigheder i Unionen. Det ene er et forslag til en ny forordning vedrørende passagerrettigheder ved rejser, hvor passagerer kombinerer mindst to kollektive transportmidler – såkaldte multimodale rejser. Det andet er forslag til ændring af fem forordninger vedrørende håndhævelse af passagerrettigheder inden for luftfart, søfart, bus- og jernbanetransport. De danske sprogversioner af forslagene blev fremsat den 17. januar 2024, og jeg vender naturligvis tilbage til jer om begge forslag.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 12.31.